

MC-FOLKET HÅRDTESTAR RYGG SKYDD

Jofamas Track skyddar bäst. Lågriskedjan Liedl's ryggskydd, Delta Sport prolife, klår de andra åtta och slutar på andra plats. Rukka's Air-Power kniper tredjeplatsen. Dessa tre står i en klass för sig när vi jämför tio populära ryggskydd.

TEXT & BILD: Magnus Klys, magnus@mc-folket.se

Att välja ryggskydd kan vara knepigt. Gå inte bara in i första bästa butik och köp det som du tycker är snyggt. Du måste bland annat veta vilken längd du ska välja och det är självklart bättre ju mer skydd det ger. Väljer du ett för kort skydd kan det vara ödesdigert. Och gå absolut inte på priset. Dyrast visar sig i vårt test inte stämma.

Istället finns det en del skydd på marknaden som kanske inte riktigt lever upp till vad de lovar. Om ett skydd inte ger tillräckligt med skydd finns det ju ingen anledning att använda det. Då blir det bara ytterligare en utgift och egentligen inget bättre än till exempel en foam-bit mellan jackan och kroppen.

I EU-normen 1621-2 krävs att varan är märkt med en storlek. Längden på

ryggskyddet ska vara lämplig för längden på personens rygg. Enligt standarden EN 340 ska det finnas en märkning som anger mellan vilka längder på ryggen skyddet är lämpligt. Bara två fabriker, Dainese och Jofama, anger detta.

De andra fabriken är mycket optimistiska i sina angivanden av storlekar på personer som skydden passar. Självklart av anledningen att de inte behöver tillverka så många olika storlekar. Men å andra sidan är det ju också märkligt att en del bara märker skydden med exempelvis storlek medium, menar Roderick Woods.

Två av skydden har ingen märkning för storlek, Rukka och AP. Rukka har märkningen M och det räcker inte enligt normen.

Enligt 1621-2 ska det med skydden finnas en användarinformation. Bara fem av fabriken hade en sån, Dainese, Jofama, Knox, Delta sport och Ufo. Men eftersom vi köpt skydden i butik kan det ju hända att informationen ramlat bort när någon annan testat varan. Och butikspersonalen kanske inte observerat detta. Var dock noga med att få med detta eftersom detta är ditt kvitto på att varan är testad och vem som utfört testen. Finns det ingen information och försäljaren ändå hävdar att varan är CE-godkänd ska du dra örnen åt dig. Informationen ska också vara på svenska eftersom vi ju faktiskt bor i just det landet. Några av produkterna vi testat har bara info på engelska. Det duger inte. I denna användarinfo ska också finnas redogjort för vilka storlekar

CE-Märkningen

PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING

För att en personlig skyddsutrustning ska få säljas i Sverige och andra EES-länder måste den uppfylla vissa säkerhetskrav och vara CE-märkt. CE-märket kan liknas vid ett pass. Det innebär att en vara får säljas i alla EES-länder. En personlig skyddsutrustning som har bedömts uppfylla säkerhetskraven och CE-märkts i ett EES-land, får alltså säljas i alla andra EES-länder också. Vilka krav som ställs på en personlig skyddsutrustning beror på vilka risker den ska skydda mot. Det finns tre olika kategorier, mc-skydd hör till kategori två. Många av de vanligaste personliga skyddsutrustningarna hör till kategori två. Här ingår bland annat hjälmar, flytvästar, hörselskydd, halkskydd samt de flesta ögonskydd och skyddskläder.

Tillverkaren ska lämna utrustningen till ett anmält organ (notified body, NB, på engelska) för att få ett typkontrollintyg. Provingen sker normalt enligt så kallade harmoniserade standarder, som är gemensamma för EU (EN-normer). Den kan även ske enligt de grundläggande kraven i lagstiftningen. Samtidigt finns det ett antal grundläggande krav som alla produkter måste uppfylla. Det ska till exempel alltid finnas en bruksanvisning på svenska.

KRAV

För all personlig skyddsutrustning gäller att tillverkaren eller dennes representant inom EES-området ska:

- sammansätta en teknisk dokumentation. Den ska innehålla alla relevanta fakta om de åtgärder tillverkaren använder för att säkerställa att utrustningen uppfyller grundkraven i föreskrifterna.

- upprätta en särskild, skriftlig försäkran om att utrustningen överensstämmer med bestämmelserna i föreskrifterna för personlig skyddsutrustning ("Försäkran om överensstämmelse").
- lämna produktinformation, bland annat bruksanvisning på svenska.

CE-MÄRKTA PRODUKTEN

Tillverkaren ska själv CE-märka utrustningen. Märkningen ska vara väl synlig, lättläst och beständig. CE-märket ska sitta på varje produkt som tillverkas. Om det inte är möjligt på grund av hur produkten ser ut, är det tillåtet att bara sätta CE-märket på förpackningen. Andra märken som lätt kan förväxlas med CE-märket får inte användas.

Om personlig skyddsutrustning inte uppfyller kraven om skydd för hälsa och säkerhet, utformning eller märkning kan Konsumentverket ingripa.

I första hand kontaktas näringsidkaren för att få denne att frivilligt vidta rättelser. Sker inte detta kan Marknadsdomstolen utfärda säljförbud eller ålägga näringsidkaren att vidta andra åtgärder, till exempel återkalla produkten från marknaden. Förbud eller ålägganden kan också, i fall som inte är av större vikt, utfärdas av Konsumentombudsmannen (KO). Dessa förbud eller ålägganden måste dock godkännas av näringsidkaren för att bli gällande.

Den som bryter mot lagen om personlig skyddsutrustning med uppsåt eller av oaktsamhet kan dessutom dömas i allmän domstol. Straffet är böter eller fängelse i högst ett år.

Dr Roderick Woods

Dr Roderick Woods driver företaget Blue Hibiscus Limited i England. Han är en av dem som på 1980-talet var med och tog fram vad som kallas Cambridge-standarden, föregångaren till CE-standard. Woods anlitas flitigt av rättmaskineriet i England när det inträffat mc-olyckor där människor blivit skadade. I flera fall vill myndigheterna veta allt runt olyckorna och då ingår också en undersökning huruvida personen i fråga använt kläder där tillverkaren påstår att det finns CE-godkända skydd i eller inte.

– Visst finns det lucendrejare som kallar mc-kläderna för skyddskläder även om de inte alls uppnår kraven för CE-godkännande men de flesta som säger att deras skydd når upp till kraven lever också upp till detta. Om jag får uppskatta så tror jag att två tredjedelar av branschen har rent mjöl i påsen, förklarar Woods.

skyddet passar. Ingen av de fem fabrikanter som hade användarinformation med klarade detta.

I fallet med ryggskyddet från Knox finns en användarinformation med men i listan där tillverkarens modeller finns uppräknade finns inte modellen som vi testade, Ricochet, med. Skydden, märkningen och den medföljande användarinformationen analyserades för att avgöra hur stor personen kan vara som ska använda det specifika skyddet. I bara ett av fallen, Alpinestars, skiljde sig märkningen på skyddet markant med den verkliga storleken på person till vilket skyddet passar. Skyddet är märkt M 53,5 men passar inte mer än en rygg som är 43 centimeter lång. När det gäller AP fanns det ingen storleksmärkning alls.

När det gäller själva slagtesten ska medelvärdet av de sju olika träffpunkterna, fem på givna platser i direktivet och två slumpmässigt utvalda ställen, inte överstiga 18 kN och inte något av vardera slagen får överstiga 24 kN för att nå till nivå ett i normen. För att uppnå godkännande för nivå två får skydden inte släppa igenom mer än i genomsnitt 9 kN och inte något av vardera slagen får nå över 12 kN.

I tre av fallen, Clover, Dainese och Ufo kan man diskutera kvaliteten. Ryggskyddet från Clover klarar inte testet men faller på "bara" 0,5 kN. Skyddet från Ufo klarar sig med "bara" 0,5 kN.

– Skillnaden mot gränsen för att klara CE-testet är dock för liten i fallet med Clover och Ufo. För att avgöra i dessa fall

skulle det krävas tester av flera skydd. Dainese är ledat och har svaga punkter mellan skyddsplattorna i ryggslutet. Annars skulle det klarat testen. De bästa skydden, Delta sport, Jofama, Rukka och Knox har dock inga svaga punkter, säger Woods.

Ett av skydden, AP, var dock av så dålig kvalitet så det inte borde få kallas för skydd. Det är väldigt tunnt och väger bara hälften mot de andra.

– Det gick inte ens att testa med 50 joule som är angivet i direktivet. Då skulle jag slagit sönder utrustningen. Istället testades med häften, 25 joule. Bara detta räcker för att man kan avgöra kvaliteten. I regel är det så att tunnare skydd är styvare och tyngre för att matcha de tjockare och mjukare skydden, menar Woods. På följande sidor redovisar vi resultatet. ▶

ALPINESTARS TECH RAC

INKÖPSSTÄLLE Lelles, www.lellesmc.se

PRIS 1195 kr VIKT 785 gram.

Inga axelband. Möjligtvis konstruerat för att passa i ytterplagg. Midjeremmen är mycket tunn och håller inte skyddet upprätt. Användbart enbart i plagg.

Underkänd!

AP BIGSENIOR

INKÖPSSTÄLLE Lelles, www.lellesmc.se

PRIS 595 kr VIKT 292 gram.

Den avtagbara midjeremmen håller skyddet mot kroppen. Möjligtvis är skyddet ämnat att sitta i ett ytterplagg.

Bäst i test!

HALVARSSON

INKÖPSSTÄLLE Touringbutiken, www.touring.se.

PRIS 1278 kr; VIKT 981 gram.

Lätthanterligt, bra stöd för midjan. Axelremmarna drar överarmarna bakåt och när man släpper på dem riskeras att skyddet inte sitter fixerat vid en incident.

GIALI, CK RACE

INKÖPSSTÄLLE Touringbutiken, www.touringbutiken.se

PRIS 1198 kr; VIKT 726 gram.

Lätthanterligt. Axelremmarna drar överarmarna bakåt och när man släpper på dem riskeras att skyddet inte sitter fixerat vid en incident.

BUKKA AIR-SYSTEM

INKÖPSSTÄLLE Touringbutiken, www.touringbutiken.se

PRIS 878 kronor VIKT 1089 gram.

Mycket lätthanterligt. Utmärkt fixering med remmar i grenen. Ganska hårt och styvt.

Tveksamt

UFO PLAST

INKÖPSSTÄLLE Motobikers, www.motobikers.se

PRIS 740 kr VIKT 776 gram.

Lätthanterligt, Bra stöd för midjan. Axelremmarna drar överarmarna bakåt och när man släpper på dem riskeras att skyddet inte sitter fixerat vid en incident.

Tveksamt

CLOVER BACK PRO-2INKÖPSSTÄLLE Handelsboden, www.handelsboden.com

PRIS 1195 kr VIKT 528 gram.

Lätthanterligt. Midjebandet går upp på bröstkorgen och axelremmarna drar upp midjebandet så det kan bli för löst och hamna på fel ställe vid en incident.

KNOX RICOCHET STYLE 79INKÖPSSTÄLLE Motobikers, www.motobikers.se

PRIS 1195 kr, VIKT 976 gram.

Lätthanterligt. Materialet i snabbfästet i midjan är lite väl klen och ger inte tillräckligt stöd i midjan.

DELTA SPORT PRO LIFEINKÖPSSTÄLLE Lidl, www.lidl.se

PRIS 349 kr, VIKT 691 gram.

Lätthanterligt. Axelremmarna drar överarmarna bakåt och när man släpper på dem riskeras att skyddet inte sitter fixerat vid en incident.

DAINESE PARASCHENA WAVE 2INKÖPSSTÄLLE Lelles, www.lellesmc.se

PRIS 1295 kr, VIKT 680 gram.

Bra stöd för magen. Axelremmarna kan dra bakåt i överarmarna. Om man därmed släpper på dem kan dock skyddet halka iväg.

I slagtesten för "1621-2 Ryggskydd för motorcykelåkning" ska medelvärdet av de sju olika träffpunkterna, fem direkt angivna ställen och två slumpmässiga, inte överstiga 18 kN och inte något av vardera slagen får överstiga 24 kN för att nå till nivå ett i normen. För att uppnå godkännande för nivå två får skyddet inte släppa igenom mer än i genomsnitt 9 kN och inte något av vardera slagen får nå över 12 kN.

MODELL	Genomsnittlig genomsläpp av kraft	Högsta genomsläppta kraft	Märkta som CE-godkända enligt EN 1621-2	Godkända enligt märkningen	Anledning till avvikelser mot märkningen
Alpinestars	16,8	20,5	NEJ	JA	klarar nivå 1
Clover	13,2	24,5	JA, nivå 1	NEJ	väldigt nära 0,5 kN för högt
Dainese	17,9	28,5	JA, nivå 1	NEJ	skulle klarat nivå 1 om det inte varit för de svaga punkterna mellan skyddsplattorna
Giall	15,6	18,5	JA, nivå 1	JA	
Halvarssons	6,1	6,3	JA, nivå 2	JA	
Delta sport	7,4	8,7	JA, nivå 2	JA	
Knox	11,7	12,8	JA, nivå 1	JA	
Rukka	8,9	10,2	Ofullständig info	?	skyddet klarar nivå 2
Ufo plast	18,1	23,5	JA, nivå 1	JA	klarar sig med 0,5 kN marginal
AP ryggskydd	49,0	56,0	NEJ	JA	inte skyddande